

спілкування відбувається інтенсивне поширення загальнонародної літературної мови. Разом з тим відбувається і процес виходу діалектизмів із активного словника сучасної літературної мови. Вони майже не вживаються в окремих стилях (науковому, діловому та ін.). Використані в художній мові діалектизми чимраз більше звертають на себе увагу, на тлі літературної мови здаються незвичними і від того яскравими. Саме в цьому основна причина того, що вони стилістично досить активні в художній тканині твору, в усній розмовній мові.

Діалекти дають можливість авторові підкреслити територіальне походження персонажів, їх характери, індивідуальні особливості, освіту, розвиток, гумор, дотепність, душевний настрій у момент зображення. А в авторській мові вони використовуються для створення характеру зображуваної місцевості, з метою стилізації мови.

За спостереженнями науковців, незважаючи на унормованість, українська літературна мова на сучасному етапі не перестає вбирати в себе лексичні елементи з народних говорів. У попередні періоди діалектні слова масово входили в літературну мову (безпосередньо з говорів або посередньо внаслідок взаємодії із західноукраїнським різновидом літературної мови). Унаслідок природного, стихійного входження в літературну мову лексичні діалектизми переважно сприймалися як звичайні, стилістично нейтральні слова. У наш час історія входження окремого діалектного слова в літературну мову і закріплення в ній у кожному випадку індивідуальні [2, с. 110].

Висновки. Отже, проблемами діалектології як мовознавчої дисципліни, класифікацією українських говорів займалися багато відомих українських лінгвістів, які зробили вагомий внесок у розвиток цієї лінгвістичної науки. У таких дослідженнях важливо розуміти діалектизм як явище історично мінливе, статус та функції якого в текстах різного часу відрізняються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори / І. Г. Матвіяс. – К. : Наукова думка, 1990. – 168с.
2. Спанатій Л.С. Діалектизми та їх місце в мовному і метамовному дискурсі (на матеріалі роману "Століття Якова" В. Лиса) / Спанатій Л.С. // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Філологія. Мовознавство. – 2013. – Т.219, Вип.207. – С.109–112.

Семенюгіна Ірина,

студентка 6 курсу

факультету філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **Олійник Е.В.**

к. філол. н., доцент (БДПУ)

ПРОСТОРОВО-ОТОТОЖНЮВАЛЬНІ СКЛАДНОПІДРЯДНІ КОНСТРУКЦІЇ В ІСТОРІЇ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ

Однією з конструкцій у синтаксичній системі складнопідрядного речення, що потребує усвідомлення її граматичної природи й уточнення

місця в класифікації, є речення, відомі як просторово-ототожнювальні, наприклад: **Там, де** нема любові і страждання, не живе, не б'ється і життя (О. Олесь); **Марія із сумом глянула туди, звідки** показала б блискавка, сунулись хмари (У. Самчук).

Складнопідрядні речення із вказівними займенниковими словами просторового значення мають суперечливе тлумачення в історії мовознавчої науки. Деякі лінгвісти такі речення відносили до складнопідрядних із підрядними обставинними (Л. А. Булаховський, К. Г. Городенська, А. П. Грищенко), інші визнавали названі конструкції різновидом ототожнювальних (або симетричних) займенниково-співвідносних конструкцій (В. А. Белошاپкова, І. Р. Вихованець, Л. Ю. Максимов, М. С. Поспелов). Хоча вивченню конструкцій з корелятами просторової семантики й присвячено багато наукових праць, але питання щодо їх місця у системі складнопідрядних речень залишається дискусійним, що зумовлює **актуальність** роботи.

Мета дослідження – узагальнити й систематизувати наявний науковий досвід щодо місця речень з корелятами просторової семантики в синтаксичній традиції. У роботі використано **метод** лінгвістичного опису.

У логіко-граматичних описах мови такі конструкції посідали місце серед складнопідрядних речень із підрядними обставинними. Це на довгий час визначило їхній розгляд у різноманітних класифікаціях як обставинних речень із підрядними місця. Однак спостереження щодо співвідносних слів (корелятивів) у головній частині таких речень та їх значущість для зв'язку між предикативними частинами складного речення було усвідомлено пізніше – з появою структурно-семантичної класифікації.

Суттєвої зміни зазнав і підхід до аналізу речень із вказівними займенниками просторового значення (**там, туди, звідти**): речення з опорними словами – вказівними займенниками було протиставлено реченням без опорних слів (детермінантним), а серед перших було визначено окремий клас – речення займенниково-співвідносні, підрядна частина яких пояснює специфічне опорне слово – вказівний займенник (М. С. Поспелов, В. А. Белошاپкова, Л. Ю. Максимов, І. Р. Вихованець та ін.). Відповідно речення, головна частина яких містить вказівний займенник (прислівник) з просторовим значенням (**там, туди, звідти**), тотожний за значенням сполучному слову в підрядній частині (**де, куди, звідки**), було визнано різновидом ототожнювальних (або симетричних) займенниково-співвідносних речень. Пізніше за такими реченнями закріплено термін просторово-ототожнювальні [1]. Однак питання, пов'язані з аналізом цих утворень і визначенням їхнього місця в класифікації, не було остаточно розв'язано.

Особливістю складнопідрядних ототожнювальних речень є те, що вони містять у головній частині корелят, який є тотожним сполучному слову в підрядній частині, тому вони належать до класу симетричних займенниково-співвідносних речень.

У ролі співвідносних слів як необхідного компонента просторово-ототожнювальних речень можуть виступати не лише займенникові прислівники, а також слова зі значенням узагальненої просторової вказівки: прислівники, прийменниково-відмінкові форми іменників, прислівникові

сполуки зі значенням місця або напрямку.

Висновки. Отже, незважаючи на те, що думки вчених щодо місця конструкцій із корелятами просторової семантики в класифікації складнопідрядних речень розділилися, певні структурно-семантичні ознаки свідчать про їхню належність до складнопідрядних просторово-ототожнювальних конструкцій. Наявність співвідносного слова в головній частині визнається сучасною синтаксичною наукою як ознака, яка визначає особливості їхньої структури й семантики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арделян М.В. Складнопідрядні просторово-ототожнювальні речення в сучасній українській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / М.В.Арделян. – Харків, 2002. – 19 с.
2. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис : (підручник) / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
3. Христіанінова Р. О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові : [монографія] / Р. О. Христіанінова. – К. : Інститут української мови ; Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 368 с.

Славська Анастасія,
студентка з курсу РМЛ ФФСК
Науковий керівник:
І.В. Школа, доцент

ГЕНДЕРНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В РОМАНІ “ОРЛАНДО” В. ВУЛФ

Розгортання полеміки про природу жіночого й чоловічого із залученням нової соціокультурної аргументації та перегляд домінуючих позицій біологічного зумовлюють розвиток гендерних досліджень (В. Агеєва, Т. Дороніна, Н. Зборовська, Г. Мазоха, Ю. Саєнко, Г. Улюра та ін.). Такий погляд на літературу дає можливість інакше поглянути на художні твори, дозволяє відійти від традиційних літературознавчих тлумачень, проаналізувати їх з точки зору уявлень про поняття “мужності” та “жіночості”.

У цьому контексті актуалізується один з варіантів прочитання роману “Орландо” В. Вулф – його аналіз як гендерного роману, в якому проблематизовано межі статевої детермінації і досліджено проблеми людської сексуальності. Творчість англійської письменниці завжди привертала увагу критиків в літературознавців (С. Айкен, Г. Батюк, Н. Любарець, Н. Михальська, Н. Морженкова, Дж. Тротман, Е.Фокс, Е. Форстер та ін.), однак названий роман, на наш погляд, довгий час залишався на периферії наукових інтересів літературознавців і гендерні питання, порушені в ньому англійською авторкою, розглядалися досить фрагментарно, що й зумовило появу обраної нами теми. Отже, метою нашої роботи є аналіз специфіки зображення в романі англійської письменниці фемінного та маскулінного начал.

Гендерний стереотип – схематизований узагальнений образ